

รายงานส่วนบุคคล

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ 16

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการรณรงค์ตามโครงการที่ง จั๊บ ปรັบ

โดย

นายรัฐ นนทา

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานเทศกิจชำนาญการ

ฝ่ายเทศกิจ สำนักงานเขตคลองสามวา

รายงานส่วนบุคคล
หลักสูตรนักบริหารมหานคร ระดับต้น รุ่นที่ ๑๖
นายรัฐ นนทา

.....

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการรณรงค์ตามโครงการ ทิ้ง จับ ปรับ

สถานการณ์และแนวโน้มวิกฤติขยะโดยทั่วไปมีแนวโน้มเลวร้ายลง เนื่องจากประชากรเมืองเพิ่มขึ้น และมีการบริโภคต่อหัวมากขึ้น รายงานของธนาคารโลกกล่าวว่า เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วมีประชากรเมือง ๒.๙ พันล้านคน โดยแต่ละคนสร้างขยะขึ้น ๐.๖๔ กิโลกรัมต่อวัน (รวมปีหนึ่งประชากรเมืองผลิตขยะราว ๐.๖๘ พันล้านตัน) แต่ในปัจจุบันประมาณว่ามีประชากรเมืองราว ๓ พันล้านคน เพิ่มขึ้นแต่ไม่มาก แต่ได้สร้างขยะคนละ ๑.๒ กิโลกรัมต่อวันรวมปีหนึ่งราว ๑.๓ พันล้านตัน ดังนั้นอัตราการเพิ่มของขยะจึงสูงกว่าความเป็นเมืองเสียอีก คาดหมายว่าในปี ๒๐๒๕ หรือราว ๑๐ กว่าปีข้างหน้า จะมีประชากรเมืองถึง ๔.๓ พันล้านคน ผลิตขยะคนละ ๑.๔๒ กิโลกรัมต่อวัน รวมเป็นขยะทั้งสิ้น ๒.๒ พันล้านตันต่อปี ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายมหาศาล ทั้งต้องใช้เทคโนโลยีสูงพอสมควร กับความร่วมมือจากชาวเมือง จึงจะสามารถจัดการขยะกองใหญ่นี้ได้ โดยคาดหมายว่าค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะจะเพิ่มจากปีละ ๒๐๕.๔ พันล้านดอลลาร์

การจัดการขยะมนุษย์น่าจะสร้างขยะมากขึ้นเมื่อเริ่มมีการเกษตรราว ๑ หมื่นปีมาแล้ว จึงคุ้นเคยกับเรื่องขยะและการจัดการมานาน การจัดการขยะในปัจจุบันก็ไม่ต่างจากวิธีการในอดีต เพียงแต่ว่าเมื่อมีขยะมากก็ต้องทำเป็นเรื่องใหญ่ เกิดความซับซ้อนขึ้นทุกที วิธีการจัดการขยะที่ง่ายที่สุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุดได้แก่การโยนทิ้งไปในชีวิตธรรมชาติ ขยะเหล่านี้จะถูกกำจัดไปเอง โดยการกระทำของลมฝน แดดที่เรีย หนอน นก สัตว์กินซาก ถึงปัจจุบันคนบางส่วนก็ยังปฏิบัติเช่นนั้น แต่ชีวิตในเมืองผู้คนหนาแน่นทางการจะไม่ยินยอมก็จะหามาตรการมาป้องกันเช่น จับปรับผู้ทิ้งขยะ สร้างคุณค่าว่าเป็นการจัดการขยะที่ไร้วัฒนธรรมไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง กวาดขยะเป็นกอง หรือเก็บไปทิ้งเป็นกองขยะใหญ่อันนี้เป็นความฟุ่มเฟือยขึ้นมาอีกชั้น ต้องใช้กำลังคนเป็นจำนวนมากในการกวาดและเก็บขยะ เมื่อมีขยะมากขึ้นเกิดเป็นภูเขาขยะ ก่อมลพิษทั้งกลิ่น การปนเปื้อนในแหล่งน้ำ เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค การฝังกลบ เป็นวิธีที่ดีขึ้น แต่ในที่สุดที่ฝังกลบเริ่มเต็ม และหาสถานที่ใหม่ก็ยาก เช่นในเขตเทศบาลใดที่หมดที่ว่าง หรือที่ก็มีราคาสูงมาก ก็จำเป็นต้องไปหาที่ว่างในเขตอื่น ซึ่งก็จะถูกต่อต้านโดยชาวบ้านในย่านนั้น เป็นปัญหาการขัดแย้งระหว่างท้องถิ่นขยายตัวไปทั่ว จึงมีการคิดริเริ่มหาวิธีการใหม่หลายประการเช่น การเผา การใช้ซ้ำและการเวียนใช้ขยะบางอย่างเช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก โลหะ ทำให้ช่วยลดปริมาณขยะได้มากขึ้น การให้ผู้ผลิตรับผิดชอบ การสร้างโรงงานแยกขยะ เป็นต้น

ถึงอย่างนั้น การจัดการข้างต้นก็ยังไม่เพียงพอต่อการรับมือกับขยะที่มากและบางส่วนเป็นพิษสูงได้ ธนาคารโลกจึงได้เสนอวิธีการจัดการขยะแบบบูรณาการขึ้นโดยนำสามส่วน ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสีย เช่น เทศบาล เอ็นจีโอ ผู้ให้บริการและภาคส่วนต่างๆ องค์ประกอบของขยะและการจัดการ เช่น การแยกขยะและการผลิต การเก็บ การขนส่ง การปรับสภาพและการกำจัด มุมมองต่างๆ เช่น ทางสิ่งแวดล้อม การเมืองและกฎหมาย การเงิน หรือเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม เทคนิคและสมรรถนะ เพื่อให้มีการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

กรุงเทพมหานครก็มีปัญหาขยะล้นเมืองเหมือนกับเมืองใหญ่เมืองอื่นๆ ของโลก วิธีการจัดการขยะก็ไม่ต่างไปจากข้างต้นมากนัก จึงมีการพยายามหาวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพในด้านต่างๆ อาทิ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๙ ได้เริ่มโครงการจับปรับผู้ทิ้งขยะในที่สาธารณะและก็ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาขยะก็หาได้ลดลงไม่ กลับกันปริมาณขยะยิ่งเพิ่มมากขึ้น งานวิจัยหลายเล่มพบว่าประชาชนที่อาศัยในชุมชนที่มีการจัดการขยะในชุมชนจะมีพฤติกรรมการทิ้งขยะดีกว่าชุมชนที่ไม่มีการจัดการขยะโดยชุมชน ฉะนั้น แนวทางในการลดปริมาณมูลฝอยในชุมชนคือการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในปัญหาขยะมูลฝอยและมีส่วนร่วมในการลดปริมาณมูลฝอย จึงกำหนดให้มีโครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการรณรงค์ตามโครงการ ทิ้ง จับ ปรับ ขึ้น

วิสัยทัศน์หน่วยงาน เขตคลองสามวา เป็นชุมชนน่าอยู่
คู่ความพอเพียง ยอดเยี่ยมด้านบริการ

เป้าประสงค์การพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้พื้นที่เขตคลองสามวามีสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นเมืองที่น่าอยู่ มีการบริการที่ดี

วิสัยทัศน์ที่จะนำเสนอ เทศกิจจริงใจ ประชาชนจริงจัง ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เขตคลองสามวา สดใสน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ๑. เจ้าหน้าที่เทศกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีความจริงใจ และเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน

๒. ประชาชนตระหนักถึงผลเสียที่เกิดขึ้นจากขยะมูลฝอย และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยอย่างจริงจัง

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่เทศกิจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพิบาล ผู้นำชุมชน ประชาชน

ภารกิจที่ดำเนินการ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการรณรงค์ตามโครงการฯ มีกิจกรรมดังนี้

๑.ฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการ และการบริหารจัดการมูลฝอยแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ฝ่ายเทคนิค ฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ ฝ่ายสิ่งแวดล้อมฯ และฝ่ายรักษาความสะอาดฯ

๒.จัดตั้งทีมประชาสัมพันธ์เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓.ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เผยแพร่ความรู้ด้านการรักษาความสะอาดแก่ประชาชนในชุมชน หมู่บ้าน อาคารพาณิชย์ เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนไม่ทิ้งขยะและร่วมกันรักษาความสะอาดทุกวัน

๔.กำหนดให้มีชุมชนต้นแบบในการรณรงค์ไม่ทิ้งขยะ คัดแยกขยะ และขยายไปยังชุมชนอื่นอย่างต่อเนื่องจนครบทุกชุมชน

๕.ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องแก่เยาวชนในโรงเรียน เกี่ยวกับปัญหาขยะผลเสียของการทิ้งขยะ รวมถึงประโยชน์ของการนำขยะไปใช้ประโยชน์

๖.การใช้มาตรการทางกฎหมาย เช่น การติดป้ายห้ามทิ้งขยะ การจับปรับผู้ทิ้งขยะในที่สาธารณะ

๗.การติดตามประเมินผลโครงการ

๘.การให้รางวัลกับชุมชนที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

ระยะเวลาดำเนินการ เป็นโครงการต่อเนื่องดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ตัวชี้วัดความสำเร็จ - ปริมาณขยะในชุมชนที่ดำเนินการลดลงหลังจากดำเนินโครงการไปแล้ว ๖ เดือน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐

การวิเคราะห์และประเมินผลโครงการ

